

Empowered lives.
Resilient nations.

Podrška razvoju i primeni politike klimatskih promena u R Srbiji

Izveštavanje prema Okvirnoj konvenciji UN o promeni klime (UNFCCC) u R Srbiji

RESPONSIBLE ENVIRONMENT AND ENERGY MANAGEMENT

TRANSPARENT AND ACCOUNTABLE GOVERNANCE

EMPOWERED AND INCLUSIVE SOCIETY

O Programu UN za razvoj (UNDP)

- Program UN za razvoj (UNDP) - globalna razvojna mreža UN;
- Aktivnosti u 177 država i drugih teritorija;
- podrška međunarodnim procesima i aktivnostima, uključujući i Globalnu razvojnu agendu za period posle 2015.g.

U R Srbiji:

- Pružanje tehničke pomoći, saveta u cilju postizanja održivog razvoja;
- Podrška R Srbiji na putu ka članstvu u EU;
- Aktivnosti u R Srbiji od 1952. godine – Kancelarija u Beogradu;
- Polje delovanja (UNDAF/CPD):
 - Iskorenjivanje siromaštva i postizanje Milenijumskih razvojnih ciljeva/ ciljeva održivog razvoja
 - Demokratsko upravljanje
 - Sprečavanje kriznih situacija i post-krizni oporavak
 - Zaštita životne sredine, klimatske promene, energetika i održivi razvoj
 - Sprečavanje nepogoda i reavanje posledica nepogoda

Uvodne napomene

- Okvirna konvencija UN o promeni klime (UNFCCC) i Kjoto protokol;
- Proces pridruživanja EU = ispunjavanje međunarodnih obaveza;
- Izveštavanje o sprovođenju multilateralnih sporazuma (uključujući i UNFCCC) - Prvi izveštaj R Srbije prema UNFCCC – usvojen 2010. godine;
- *Nepovoljni klimatskih uslovi* (INC): porast temperature tokom 21. veka + dugoročno smanjenje količine padavina = negativne posledice na živi svet, ekosisteme, privredu i zdravlje ljudi;
- Potrebe za prilagođavanjem socio-ekonomskih sistema i razvojnih planova novim klimatskim uslovima;

Izveštavanje o sprovođenju politike klimatskih promena

Projekat	Drugi nacionalni izveštaj R Srbije prema Okvirnoj konvenciji UN o promeni klime (Odluka 10/CP.2 i 17/CP.8);
Projekat	Prvi ažurirani izveštaj R Srbije prema Okvirnoj konvenciji UN o promeni klime (Odluka 2/CP.17 COP UNFCCC)
Ciljevi	Priprema izveštaja, jačanje nacionalnih kapaciteta za implementaciju Konvencije, uključivanje problema klimatskih promena u sve sektorske i nacionalne politike i prioritete, uspostavljanje MRV sistema, unapređenje obrazovanja, informisanosti, tehnologija i finansiranja;
Implementaciona agencija	UNDP Serbia - GEF
Implementacioni partner	Ministarstvo poljoprivrede i zaštite životne sredine / Agencija za zaštitu životne sredine

Priprema SNC i BuR – ekspertski timovi

- Inventar GHG: Agencija za zaštitu životne sredine
- Analiza inventara, projekcije, mere mitigacije, MRV: Mašinski fakultet, Univerzitet u Beogradu/Ekonerg

Prof. dr Aleksandar Jovović

- Mere prilagođavanja – Institut za nizijsko šumarstvo i životnu sredinu - Poljoprivredni fakultet, Univerzitet u Novom Sadu

Dr Vladimir Đurđević (Institut za meteorologiju, Fakultet za fiziku, Univerzitet u Beogradu) – klimatska scenarija i kompilacija poglavlja

- Analiza finansijskih, tehničkih/tehnoloških potreba, obrazovanje i podizanje svesti – međunarodni ekspert za klimatke promene

Seth Landau

- Nacionalne okolnosti - kompilacija dokumenta – finalizacija poglavlja

Ana Seke, ekspert

Podrška uspostavljanju i sprovođenju politike klimatskih promena

Informacioni sistem za GHG emisije iz drumskog saobraćaja	Razvoj informacionog sistema za primenu COPERT 4 modela u proračunu emisije polutanata i gasova sa efektom staklene bašte iz drumskog saobraćaja, Unapređenje prikupljanja podataka i sistema monitoringa u sektoru saobraćaja.
Unapređenje inventara GHG u oblasti energetike i obuka institucija	Identifikacija i proračun nacionalnih emisionih faktora po ključnim kategorijama izvora Neto toplotna vrednost sirovog lignita iz kopova u R Srbiji Potrošnja goriva u postrojenjima za sagorevanje u R Srbiji Softver za proračun emisionih faktora za CO2 iz lignita
Podrška izradi Prvog zakona o smanjenju emisija gasova sa efektom staklene bašte	Uspostavljanje sistema za smanjenje GHG, Izdavanje dozvola za emisiju GHG, monitoring, izveštavanje, verifikacija i akreditacija, naknade i administrativne takse, kao i nadzor i druga pitanja od značaja za sistem za smanjenje emisija GHG.
Rodna ravnopravnost i klimatske promene	Integracija pitanja rodne ravnopravnosti u politiku klimatskih promena i druge sektorske politike, prema potrebi;

Nameravani nacionalno odredjeni doprinosi smanjenju emisija gasova sa efektom staklene bašte - INDCs	INDCs do 2030. godine (na osnovu podataka o emisijama GHG u 1990.g. i projekcija GHG). +4.3 % do – 9.8 % ukupnih emisija u 1990. godini
Podizanje svesti i informisanje u oblasti klimatskih promena	Radionice o merama mitigacije i adaptacije na klimatske promene u 2014 i 2015. g. (Niš, Bajina Bašta, Novi Sad, Bor); Regionalne radionica o politici klimatskih promena (Beograd, decembra 2014.g.); Javno slušanje pri Odboru za zaštitu životne sredine Narodne skupštine R Srbije; Nacionalni klimatski forum – po uzoru na koncept Svetske meteorološke organizacije (septembar 2015.g.);
Nacionalni plan prilagođavanja (adaptacije) na izmenjene klimatske uslove	Ključni sektori: Vodni resursi, poljoprivreda, šumarstvo, biodiverzitet i ekosistemi Identifikacija ranjivosti i mera prilagođavanja Prioritizacija, identifikacija odgovornosti, izvori finansiranja Analiza troškova i dobiti mera adaptacije Rok izrade: oktobar 2015.g.

Podrška pripremi pregovaračke pozicije u oblasti klimatskih promena (Poglavlje 27)	Analiza postojećeg zakonodavnog i strateškog okvira; Identifikacija nedostataka i predlaganje mera za dalju transpoziciju i implementaciju strateškog (EU 2020, 2030 i 2050) i zakonodavnog okvira EU (EU TES, MMR, Effor Sharing Decision, Carbon Capture and Storage...); Analiza institucionalnog okvira i izvora finansiranja i davanje preporuka; Identifikacija neophodnih investicionih ulaganja; Predlaganje rokova; Izrada rečnika terminologije klimatskih promena;
Klimatske promene i lokalni nivo	Novi UNDP/GEF projekat “Lokalni razvoj otporan na klimatske promene” Okvirni budžet – 2,2 miliona USD; Period imlementacije: 2016 – 2020.g. Partneri: Ministarstvo poljoprivrede i zaštite životne sredine Lokalne samouprave u R Srbiji Cilj projekta: “inovativni pristup” u rešavanju nekih uobičajenih problema lokalnih samouprava u Srbiji, poput: unapređenja energetske efikasnosti, korišćenja obnovljivih izvora energije, pretvaranja otpada u energiju, uvođenja alternativnih i održivih vidova urbane mobilnosti i sl, a sve u kontekstu smanjenja emisije GHG;

Unapređeno finansiranje u oblasti klimatskih promena

- **Globalni zeleni klimatski fond**
 - Podrška državama u razvoju i najmanje razvojenim državama
 - Mere mitigacije i adaptacije na klimatske promene
 - Komitovano oko 10 milijardi dolara (trenutni status = 2,5 milijardi dolara);
 - Imenovana Nacionalna kontakt osoba za R Srbiju;
 - Mogućnost uspostavljanja Nacionalnog međuresornog tela za odobravanje projekata;
 - Akcenat na direktnom pristupu;
 - Sedam akreditovanih implementacionih agencija: UNDP, KfW
 - Mikro projekti (do 10 miliona \$), mali projekti (10-50 miliona \$), srednji projekti (50-250 miliona \$), veliki projekti (preko 250 miliona \$)
 - NAMAs projekti – dobri kandidati;
 - Više informacija: <http://news.gcfund.org/>

Sinergije sa drugim UNDP projektima

- Smanjenje barijera za ubrzani razvoj tržišta biomase u Srbiji
- Informacioni sistem za upravljanje energetikom na lokalnom nivou (EMIS)
- Podrška održivom saobraćaju u Beogradu
- Pomoć u oporavku od poplava i uvođenju sistema smanjenja rizika od nepogoda (DRR);

Lokalne inicijative za niskougljenični razvoj

- UNDP / GEF + Ministarstvo poljoprivrede i zaštite životne sredine – podrška lokalnim samoupravama u borbi protiv klimatskih promena;
- Period implementacije: 2016 – 2020.g.
- Ukupna sredstva 2.2 miliona USD (GEF) + ko-finansiranje;
- Partnerska podrška inovativnim rešenjima za izazove niskougljeničnog razvoja na lok. nivou;
 - energetske efikasnosti (stanovanje, upravljanje vodama), obnovljivi izvori energije (solarni grejači vode), urbano planiranje i održiva urbana mobilnost (rekonstrukcija javnih površina, javni prevoz, bicikliranje...), upravljanje otpadom;

- Inovacija:
 - Nova tehnološka rešenja ili drugačija primena postojećih tehnoloških rešenja;
 - razvoj i primena informacionih sistema i softverskih rešenja za upravljanje podacima (institucije, proizvođači/poslovni sektor, potrošači, građani, OCD itd.);
 - Uključivanje građana u donošenje odluka i upravljanje informacijama (npr. lakši pristup informacijama u vezi OIE);
 - Rešavanje socijalnih pitanja (ravnopravnost polova, marginalizovane grupe, nezaposleni i sl.);
 - Definisanje uslova konkursa i kriterijuma javnih nabavki
- Način realizacije:
 - definisanje izazova na lokalnom nivou,
 - definisanje kriterijuma za rešenja,
 - uključivanje svih interesnih strana u predlaganje rešenja (poslovni sektor – novi poslovni modeli, akademski sektor, instituti, lokalne samouprave, nevladine organizacije, pojedinci itd.),
 - modaliteti finansiranja (sredstva lokalnih samouprava, JPP, poslovni sektor, “Zeleni fond”, GEF...);

Nacionalni internet portal za klimatske promene

www.klimatskepromene.rs

Hvala na pažnji

*Empowered lives.
Resilient nations.*

Miroslav Tadic

Portfolio Manager

United Nations Development Programme

Internacionalnih brigada 69

11000 Belgrade, Serbia

miroslav.tadic@undp.org

Phone: +381 (11) 2856 237

Fax: +381 (11) 3444 300

<http://www.rs.undp.org>